

1. 9. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kdo je ve výhodě? Reflexní škoda a odpovědnost jednatele společnosti s ručením omezeným v ČR a Rakousku

Zápletka jako ze špatného filmu. Zahraniční společnost založí v Čechách dceřinou společnost. Do čela postaví někoho místního, kdo „se vyzná“ v českých poměrech, má kontakty a mluví česky. Spolupráce na počátku probíhá bezproblémově. Z ničeho nic je ale dceřiná společnost v červených číslech, zjistí se, že jednatel uzavřením nevýhodných smluv peníze ze společnosti vyvedl do jiné. Převzato do řeči právní teorie došlo mimo jiné k tzv. reflexní škodě, tj. ke snížení tržní ceny podílů společníků v důsledku snížení hodnoty čistého obchodního majetku společnosti. Co s tím?

TaylorWessing

Pravidlo „No reflective loss“ v obchodním zákoníku

Podle původní právní úpravy (zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku), který se však nadále použije na případy, kdy byla škoda způsobena před rekodifikací, ve svém § 131a výslovně opravňuje každého společníka podat **jménem společnosti** žalobu o náhradu škody proti jednatele, který odpovídá společnosti za škodu. Nárok na náhradu újmy tedy podle staré úpravy a tehdy platné judikatury nemají společníci přímo, a to i přesto, že škoda vznikla na jejich podílech a byla způsobena jednáním jednatele. Jedná se totiž o pohledávku společnosti, a tudíž s ní společník nemůže disponovat jako s vlastní; odstranění újmy se společníci mohou domoci pouze tím, že jménem společnosti uplatní (její) nárok na náhradu škody. To znamená, že v případě, kdy se nahrazením (obecné) škody společnosti nevyrovná veškerá (individuální) újma způsobená společníkovi (např. ztráta důvěry, vliv poškození společnosti na hodnotu kotovaných účastnických cenných papírů), nezbývá společníkovi žádný způsob, jak se náhrady takové zbytkové újmy domoci.

Možnost derivativní žaloby v NOZ

Novou úpravu v režimu nového občanského zákoníku (zákon č. [89/2012](#) Sb.) přináší ustanovení § 213, o jehož výkladu se zatím mezi právními teoretiky vedou debaty, neboť jeho znění není jednoznačné a k finální interpretaci bude potřeba výkladu soudu. Jednoznačné je pouze, že společník, kterému se snížila hodnota podílu v důsledku škody, kterou jednatel způsobil společnosti, se může za určitých podmínek domáhat náhrady tzv. reflexní škody po jednatele přímo. Oproti staré úpravě tak zákon vytváří vedle žaloby jménem společnosti navíc přímou (derivativní) žalobu společníka. Zároveň zákon výslovně předvídá řešení, při němž je způsobená škoda nahrazena přímo společností a nikoliv společníkovi jako žalobci, přestože společnost sama vůbec není účastníkem řízení.

Promlčení

Shora uvedený nárok na náhradu škody způsobené společností se promlčuje v subjektivní lhůtě 3 let (v případě posouzení dle původní úpravy, tedy obchodního zákoníku 4 let) od okamžiku, kdy se o vzniku škody dozví nebo mohla dozvědět osoba, která je oprávněna vzniklou škodu uplatňovat. Ve společnosti s jediným jednatelem nebo ve společnosti, kde se na vzniku škody podíleli všichni jednatelé, započne běžet promlčecí lhůta okamžikem, kdy se o vzniku škody dozvěděl nebo mohl dozvědět společník oprávněný podat žalobu. Končí však nejpozději uplynutím objektivní promlčecí lhůty deseti let. V případě posouzení dle obchodního zákoníku se desetiletá lhůta počítá ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti, dle nové úpravy začíná běžet až okamžikem vzniku škody.

Právní úprava reflexní škody v Rakousku

V Rakousku je úprava náhrady škody při porušení povinností jednatele upravena v zákoně týkajícího se společnosti s ručením omezeným. Poruší-li jednatel svou povinnost péče řádného hospodáře, je povinen škodu vzniklou v důsledku takového chování společnosti nahradit. O povinnosti jednatele nahradit škodu rozhodují zpravidla společníci, ačkoliv rakouský zákon o společnostech s ručením omezeným umožňuje určitý druh společenské žaloby. Minoritní společníci (společníci, jejichž podíl na společnosti dosahuje alespoň 10 %), mohou podat vůči společnosti žalobu v případě, že rozhodnutí o povinnosti jednatele nahradit škodu nebude společností přijato.

Na rozdíl od české právní úpravy nemají v Rakousku společníci společnosti s ručením omezeným možnost domáhat se tzv. reflexní škody přímo. Rakouské soudy totiž zastávají názor, že znehodnocení podílů společníků představuje pouze snížení hodnoty majetku společnosti a v okamžiku, kdy je škoda společnosti nahrazena, je dle této teorie nahrazena i škoda, jež vznikla společníkům.

Promlčecí subjektivní lhůta činí v tomto případě v Rakousku 5 let, právní teorie se přiklání k objektivní lhůtě 40 let, víceméně existuje rozsudek Nejvyššího soudu, který stanovil objektivní lhůtu 30 let.

Markéta Deimelová,
partnerka,
advokátka ČESKÁ REPUBLIKA,
EU usazená advokátka v Rakousku

[TaylorWessing e|n|w|c advokáti v.o.s.](#)

U Prašné brány 1078/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 819 216
e-mail: prag@taylorwessing.com

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)